

ԷՄՄԱ ԿՈՍՏԱՆԳՅԱՆ

**ԱԿՆԱՐԿՆԵՐ ԱՐԵՎՄՏԱՀԱՅ
ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՎ
ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ
ԿՅԱՆՔԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ
(19-ՐԳ ԳԱՐԻ 80-ԱԿԱՆ
ԹՎԱԿԱՆՆԵՐ)**

ԵՐԵՎԱՆ 2005

ԷՄՄԱ ԿՈՍՏԱՆԴՅԱՆ

**ԱԿՆԱՐԿՆԵՐ ԱՐԵՎՄՏԱՅԱՅ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԵՎ
ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԻ
ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ
(19-ՐԴ ԴԱՐԻ 80-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐ)**

ՄԵՍՐՈՊ ԱՐՔ. ԱՇԺԵԱՆ

ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ

3

ARCH. MESROB ASHJIAN

BOOK SERIES

3

ԵՐԵՎԱՆ 2005

գիրքը տպագրվում է ՀՀ ՉԱԱ Պատմության ինստիտուտի
գիտխորհրդի որոշմամբ

ՀՏԴ 941 (479.25)

ԳՄԴ 63.3 (2Հ)

Կ-755

Խմբագիր՝

պատմ. գիտ. դոկտոր
Աշոտ Աղասու Մելքոնյան

ԿՈՍՏԱՆԴՅԱՆ Է.

Կ- 755

Ակնարկներ արևմտահայ մշակութային և
հասարակական-քաղաքական կյանքի պատմության.-
եր.: Պատմության ինստիտուտ, 2005, 175 էջ

Աշխատությունը նվիրված է 19-րդ դարի 80-ական թվականների արևմտահայ մշակութային ընկերությունների ստեղծմանը, դպրոցական գործի կազմակերպմանը սկզբում՝ Կոստանդնուպոլսում, ապա արևմտահայ նահանգներում: Մշակութային զարգացումը նպաստեց հասարակական կազմակերպությունների, գաղտնի՝ ազատագրական նպատակներ հետապնդող ընկերությունների, ապա քաղաքական կուսակցությունների առաջացմանը: Դրանց զուգահեռ իր առաջ քայլերն էր անում հայդուկային կամ ֆիդայական շարժումը 80-ականների կեսերից, որը հզոր թափ առավ 90-ականներին:

Նախատեսված է պատմաբանների և ընթերցող լայն շրջանների համար:

ԳՄԴ 63.3 (2Հ)

ISBN99941-969-1-X

ԲՈՎԱՆԳԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԳԼՈՒԽ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՐԵՎՄՏԱՀԱՅ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

ԵՎ ԳՊՐՈՅԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒՄԸ 19-ՐԳ

ԳԱՐԻ 70-80-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ.....	3
§1. Վասպուրական.....	27
§2. Տարոն-Տուրուբերան.....	40
§3. Բարձր Հայք կամ Էրզրունի նահանգ.....	47
§4. Խարբերդի նահանգը.....	54
§5. Սեբաստիայի նահանգը.....	64
§6. Տիգրանակերտ.....	74

ԳԼՈՒԽ ԵՐԿՐՈՐԳ

ՀԱՄԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

(ԱԶՏԱՏԳՐԱԿԱՆ ԳԱՂՏՆԻ ԽՄԱԿՆԵՐԻ) ՈՒ

ԿՈՒՍԱԿՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՍՏԵՂԾՈՒՄՆ ՈՒ

ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ 19-ՐԳ ԳԱՐԻ

80-ԱԿԱՆ ԹՎԱԿԱՆՆԵՐԻՆ.....	80
§1. Սև խաչ.....	84
§2. Պաշտպան Հայրենյաց.....	95
§3. Փոքր Հայքի կազմակերպությունը.....	105
§4. Արմենական կուսակցության ծնունդը.....	112
§5. Կ. Պոլսի «Վարիչ մարմինը».....	121
§6. Հնչակյան կուսակցության ստեղծումը.....	127

ԳԼՈՒԽ ԵՐՐՈՐԳ

ՀԱՅԳՈՒԿԱՅԻՆ ՇԱՐԺՄԱՆ ՆԱԽԱՔԱՅԼԵՐԸ..... 133 |

ԱՆՁՆԱՆՈՒՆՆԵՐ..... 158 |

ՏԵՂԱՆՈՒՆՆԵՐ..... 165 |

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԻ

ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ..... 172 |